

MJØSMUSEET

Østre Toten kommune, p.b. 24, 2851 LENA

Vestre Toten kommune, p.b. 81, 2831 RAUFOSS

Gjøvik kommune, Serviceboks, 2810 GJØVIK

Fylkesmannen i Oppland, Landbruksavdelingen, Serviceboks, 2626 LILLEHAMMER

Oppland fylkeskommune, Fagenhet for kulturvern, Serviceboks, 2626 LILLEHAMMER

Mjøsmuseet, her

Kapp, 1. mars 2010

Årsrapport 2009 – gjelder bygningsvernrådgivertjenesten ved Mjøsmuseet.

Viser til halvårsrapport 1/2009, vedlagt. Denne vil stå som innledende tekst til årsrapporten for 2009.

Det er faktadelen uten for mange og lange supplerende fortellinger som skal legges til grunn for de vurderinger leseren skal gjøre, derfor vurderer jeg det slik at denne etter hvert utgjør en større del av rapporten.

Jeg har holdt fast ved timelisteføringen og inndelingen som jeg startet med i fjor. Denne sier noe om ressursinnsats i forhold til oppdragsgivere - uten at det forteller alt. Jeg har trukket ut essensen av timelistene i form av en oversikt over prosentvis fordeling av arbeidstid på "virksomhetsområde". Timelistene kan virke unødig omfattende og arbeidskrevende å føre. Det oppleves ikke slik, snarere er de et viktig styringsredskap, de dokumenterer hva jeg bruker tiden til, hvor det kan være behov for å sette inn ekstra ressurser og ev. hvor jeg bør tone ned aktiviteten noe. Og så er dette informasjon som bør være tilgjengelig for de av rapportens mottakere som ønsker å lese.

Viktige elementer som skal evalueres med bakgrunn i rapporteringen er *måloppnåelse, kapasitet og oppgaver.*

Gjennomførte tiltak 2009

I det etterfølgende vises en oversikt over saker/type saker og hvem som har "bestilt" oppdraget. Det siste kan noen ganger være uklart. Det sier noe om hvem som bruker tjenesten. Oversikten gjelder innenfor de tre kommunene Vestre Totens, Østre Totens og Gjøviks geografiske områder der "private"/"eiere", "kommunene" og "fylkeskommunen" står som "bestillere". Oversikten omfatter hele året. Dette er enkeltprosjekter av ulikt arbeidsomfang og karakter. 34 av sakene har gått ut som rapporter/skriftlige uttalelser:

Vestre Toten:

Sak	Oppdrag	"Bestiller"
Fjordheimskvartalet, Eina	Uttalelse til forslag til reguleringsplan.	OFK
Næss østre, Eina	Organisering av dendroundersøkelse.	OFK
Ås kommunelokale	Oversendelse av SEFRAK-opplysninger.	Kommunen
Kirkestallene ved Ås	Vurdering av plan for tiltak samt honorar.	Kommunen
Kortosvegen 23, Raufoss	Informasjon til reguleringsplanbehandling.	Privat
Sætra, Eina	Uttalelse til søknad om rivetillatelse.	OFK

Østre Toten:

Skjefstad nedre, Lena	Uttalelse til SMIL-søknad.	Kommunen
Hveem nord østre, Bilitt	Sjekke ut gml. arbeiderbolig ift. SEFRAK.	OFK
Enerhaugen, Skreia	Veilede ift. tiltaksnivå på hovedbygningen.	Kommunen
Senstad, Kapp	Prosj.beskriv. søknad til Kulturminnefondet.	Eier
Balke østre søndre, Skreia	Prosj.beskriv. søknad til Kulturminnefondet.	Eier
Evang øvre, Lena	Løe på jordet. Info om løa og syn på verneverdi.	OFK
Halvorsrud, Skreia	Gmlt tun - veilede ift. bevaring/bruk/finansiering.	Eier
Halvorsrud, Skreia	Dokumentasjon av gårdssaga.	Eier

Smiebygget, Melkefabrikken	Møte og befaring ifm. planer om endret bruk.	Kommunen
Klokkergården, Hoffsvangen	Info til saksbehandling.	OFK
Haugland, Skreia	Veilede ift. håndverkere/tilskuddsordninger.	Eier
Presterud, Kolbu	Prosj.beskriv. tiltaksnivå. Om tilskuddsordninger.	Eier
Mjøssida, Melkefabrikken	Forundersøk. - bygningsteknisk tilstand/tiltaksnivå.	Mjøsutstill.
Kølbingen, Melkefabrikken	Tiltaks- og verneverdivurdering/tilskuddsordninger.	Mjøsutstill.
Møllerhagen, Kolbu	Veilede ift. tiltaksnivå på hovedbygningen.	Eier
Schjøll nordre, Lena	Rød låve, tilstands-/tiltaks vurdering - endret bruk.	Kommunen
Schjøll nordre, Lena	Uttalelse til søknad om tilskudd hovedbygningen.	Eier
Toreng, Bilitt	Prosj.beskriv. tiltaksnivå. Om tilskuddsordninger.	OFK
Hattebøl, Bilitt	Veilede ifm. fornyet søknad til Kulturminnefondet.	Eier
Fagertun, Kolbu sentrum	Prosj.beskriv ifm. søknad til Kulturminnefondet.	OFK
Håjen, Lena	Prosj.beskriv. ifm. søknad til Kulturminnefondet.	OFK
Hoff prestegård	Rivingssøknad. Befaring.	Kommunen
Evenrud, Kapp	Rivingssøknad. Befaring.	Kommunen
Narumskvartalet, Lena	Informasjon til reguleringsplanbehandling.	OFK
Rv. 33 gjennom Totenvika	Verneverdivurdering av bygninger/bygningsmiljø.	OFK
Rv. 33 gjennom Totenvika	Fjellhaug standplass/Kubakken - verneinnspill OFK.	Eget
Trogstad nedre, Skreia	Veilede ifm. planlagte tiltak på "skolebygningen".	Eier
Vestre Fjørkenstad, Skreia	Veilede ifm. pågående tiltak på hovedbygningen.	Eier

Gjøvik:

Tingbygningen på Hunn	Veilede ift. universell utforming mm. Reg. til bev.	Bruker
Haugomgården, sentrum	Uttalelse til skifting av vinduer. Vernegrad 2.	OFK
Vesleskolen, Hovdevegen 4	Uttalelse til skifting av vinduer. Vernegrad 2	OFK
Indal, Stokkeroa	Veilede ift. bevaring av rivingstruet gammelt tun.	Kommunen

Steinerskolen, Fredevika	Veilede ifm. planer om vindusskifting. Reg. til bev.	Eier
Gjøvik fengsel	Veilede ifm. planer om vindusskifting. Vernegrad 2.	Eier
Gjøvik fengsel	Veilede ift. ny takteking på velferdsbygget.	Kommunen
Kaffistova, Øvre Torggate 9	Om fagpersoner til restaurering av veggmalierier.	Eier
Brennhagen, Snertingdal	Prosj.beskriv. tiltaksnivå. Om tilskuddsordninger.	Kommunen
Høgda, Biri Øverbygd	Prosj.beskriv. tiltaksnivå. Om tilskuddsordninger.	Kommunen
Brattsveen, Hundalen	Uttalelse til bygging av veranda. Bygning før 1850.	Kommunen
Hans Mustads gate 2	Veilede ift. brannsikring/bevaring av trappegang.	Eier
Lillekollvegen 14	Rivesøknad - uttalelse m/tilstandsvurdering.	Kommunen
Aalseth nordre, Snertingdal	Veilede ifm. tiltak på fem hus i og rundt tunet.	Eier
Sigstad, Biri	Stabburet - uttalelse til bruksendring. Før 1850.	Eier
Hov søndre, Snertingdal	Prosj.beskriv. tiltaksnivå. Om tilskuddsordninger.	Eier
Strandengen, Biristrand	Bevare stabburet på stedet/fornytt bruk. Før 1850.	Privat

Formidling/blæst

Presseoppslag:

"Ny stilling for bygningsvern"	OA	10. februar
"En million til låven"	OA	2. mai
"Reparerer fjøs fra 1836"	TB	20. august
"Spleiselag for rådgiver i bygningsvern"	OA	18. september
"Hærverk på Stenberg"	OA	13. oktober

"I LÅVENS NAVN" Artikkel i Mjøsmuseets Årbok 2009

Åpne "dager" i 2009 som Mjøsmuseet v/bygningsvernådgiveren har hatt ansvar for:

- Åpent møte på Kapp Melkefabrikk 17. februar.
Tema: Informasjon om den nyetablerte bygningsvernådgivertjenesten ved Mjøsmuseet.
Deltakere: 17.
- Fagdag på Halvorsrud i Totenvika 23. april.
Tema: Restaureringsprosjektet Halvorsrud.
Deltakere: 15.
- Sammarskvæll på Stenberg 8. juni.

Tema: Weidemanns låve.
Deltakere: 20.

- Fagdag på Stenberg 3. september.
Tema: Restaurering av fjøset, drøfting av problemstillinger knyttet til restaureringsarbeidet.
Deltakere: 19.
- Kurs i bygnings- og kulturminnevern ved Kapp Melkefabrikk 14. - 16. oktober.
Mjøsmuseet hadde fagansvar for en av dagene: 15. oktober – en dag med befaringer.
Tema: Aktuelle restaureringsprosjekter: Hoff kirke, Balke kirke, Halvorsrud, Hattebøl, Stenberg.
Deltakere: 31.
- ”Professorer til Stenberg” 23. november.
Tema: Fjøsets uavklarte historie - konsekvenser i forhold til det videre istandsettingsarbeidet.
Deltakere: 11.

Kurs i bygnings- og kulturminnevern i regi av Høgskolen i Sør-Trøndelag (HiST) og Oppland fylkeskommune

De to første samlingene ble holdt på Kapp Melkefabrikk der bygningsvernrådgiveren var teknisk arrangør.

Samling 1: Tre dager i uke 42

Samling 2: To dager i uke 45.

Fagansvar: Høgskolen i Sør-Trøndelag (HiST)

Kursnivå: Bachelor

Deltakere: 26 studenter, de fleste fra Oppland

Deltakelse i kurs og seminarer arrangert av andre

- Matrikkelkurs i regi av Statens kartverk for Riksantikvaren og fylkeskommunene. Målet med kurset var å lære om ny lov og føring i SEFRAK.
- Seminar i seminarrekken Breidablikk: ”Hva skal vi gjøre med låven?”

Mjøsmuseets bygninger og prosjekter

- Prosjektledelse ved det pågående restaureringsarbeidet i fjøset på Stenberg.
- Søknad til Oppland fylkeskommune/Riksantikvaren om tilskudd til restaurering av skålen på Stenberg.

- Søknad til Kulturminnefondet om tilskudd til reparasjon av Thorstadbua ved dampskipsbrygga på Lillehammer. Vi fikk avslag på søknaden (ny justert søknad sendt pr. 1.2 2010).

- I samarbeid med Mjøsmuseets Magne Olav Bøe, gjennomført markarbeid i forbindelse med tilstandsregistrering av bygninger/kulturmiljøer som Mjøsmuseet har et faglig forvalteransvar for. Vi har foreløpig rukket over bygningene på Rud klokkergård, Eiktunet, Minnevik, Lillehammer brygge, Bekkekverna i Kvernum, deler av Kapp Melkefabrikk samt de fleste fredete husene på Stenberg. Det står igjen å få dette inn i et lesbart format. Arbeidet med tilstandsregistreringen fortsetter inn i 2010.

- Deltakelse i arbeidet med utarbeidelse av forvaltningsplan for Gjøvik gård.

- Fast deltakelse i møter som del av forprosjektet "Mjøsutstillingen" ved Kapp Melkefabrikk

Fylkesmannen (FMLA)

Viser til forrige rapport når det gjelder aktivitet. De SMIL-tiltakene jeg har vært involvert i innenfor museumsregionen er ført på de respektive kommunene.

Det arbeides med å knytte prosjektet "Ny bruk av ledige landbruksbygninger i Oppland og Hedmark" til bygningsvernrådverstillingen.

Oppstart: Snarest.

Stillingsandel: 30 %.

- Bakgrunn for prosjektet:

Større omstilling og strukturendringer fører til mange nye bygg og påbygg/omgjøring av gamle bygninger i landbruket. Når det settes opp nye bygg blir de gamle/utrangerte ofte unyttige og blir stående og forfalle. Vi trenger gode eksempler på hvordan gammel bygningsmasse kan ombygges og tilpasses ny bruk – ikke bare helt ny bruk men også tradisjonell landbruksdrift. Det må legges mer vekt på byggeskikk og kulturhistoriske hensyn enn det ofte er gjort.

- Mål med prosjektet:

Samle og formidle informasjon om gode eksempler på tilpasning av eldre landbruksbygninger til nye driftsforhold og ombygging for alternativ bruk.

- Tiltak:

Samle og systematisere informasjon (foto, planer, praktiske løsninger, økonomiske forhold, erfaringer med bruk) fra gjennomførte bygge-/rehabiliteringsprosjekter. Informasjon om aktuelle prosjekter hentes fra STILK-tiltak, kommuner, faglag, Innovasjon Norge, tekniske planleggere etc.

Arbeidstid fordelt på virksomhetsområde

Målgruppen "private": Tidsforbruk: 17 %

Målgruppen "kommuner": Tidsforbruk: 11 %

Målgruppen "Mjøsmuseet": Tidsforbruk: 53 %

Målgruppen "OFK" (fylkeskommunen): Tidsforbruk: 15 %

Målgruppen "FMLA" (Fylkesmannen): Tidsforbruk: 4 % (fra april). Prosentatsen er regnet ut i forhold til hele året.

Timelistene blir ikke sendt ut sammen med rapporten, men er tilgjengelige på forespørsel.

Kommentar til målgruppen "Mjøsmuseet": I flg. den prosentvise fordelingen legger Mjøsmuseet beslag på en stor andel av arbeidstiden. Prosentatsen forteller ikke hele sannheten. Utgangspunktet og bakgrunnen for det høge tallet er utvilsomt museets store etterslep i forhold til teknisk nødvendig vedlikehold av vel 100 bygninger som for en stor del befinner seg på grensen til forfall. Dessuten, all utadrettet formidling (fagdager) med utgangspunkt i museets bygninger er ført på museet. Dette siste er endret f.o.m. 2010, ved at det er laget en egen kolonne i tidsregistreringen med betegnelsen "Bygningsvern generelt".

Oppsummering.

I den forrige rapporten påpekte jeg diffuse linjer i saksgangen i de tilfeller jeg uttaler meg i forvaltningssaker. Disse har med erfaring blitt noe klarere, men ikke klare nok. Temaet er satt opp for drøfting på vårt første nettverksmøte i 2010 mellom OFK og alle bygningsvernrådgiverne i fylket.

Mine rapporter til eierne som blir til i forbindelse med veiledning til søknad om tilskudd, har som viktigste mål å beskrive nivået for tiltaket. Jeg har sagt nei til forespørslers om fullprosjektering av tiltak på bygninger som bl.a. innebærer kalkulasjon. I de tilfeller henviser jeg til lokale håndverkere.

Jeg har foreløpig ikke kunnet prioritere SEFRAK-oppdateringer (SEFRAK = nasjonalt register over faste kulturminner fra før 1900). De fleste bygninger jeg er involvert i er oppført i dette registeret.

Dersom aktiviteten holder seg på 2009-nivå, vil de neste halv- og helårsrapportene antagelig måtte fokusere noe mer på kapasitet, da 30 % av stillingen etter dette vil gå med til prosjektarbeid.

Med hilsen

Trond S Raddum
bygningsvernrådgiver

Vedlegg: Halvårsrapport 1/2009